

TMMOB II. MÜHENDİSLİK-MİMARLIK KURULTAYI KARARLARI

5-6 Nisan 2003 tarihlerinde Ankara'da toplanan TMMOB II. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'nda alınan kararlar aşağıdaki gibidir,

MESLEKİ DAVRANIŞ İLKELERİ

1. Mühendis ve mimarların mesleki sorumlulukları, mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin topluma, doğaya, çağımıza ve geleceğimize olan etkileriyle doğrudan bağlantılıdır. Aşağıda yer alan TMMOB Mesleki Davranış İlkeleri, mühendislerin ve mimarların mesleki etkinliklerinde göz önünde bulundurmaları gereken değerleri, kararlarına kılavuzluk edecek bir toplumsal sözleşmenin öğelerini vermek için hazırlanmış ve kabul edilmiştir.

TMMOB Mesleki Davranış İlkeleri

A) Mühendislerin ve Mimarların, birey olarak kendilerine karşı sorumlulukları:

1. Mühendis ve Mimarlar; Bilim ve teknolojiyi insanlık yararına ve doğal dengeyi koruyacak biçimde kullanmayı mesleğinin temel ilkesi kabul eder.
2. Bilgi ve yeteneklerini sürekli geliştirme düşüncesi ve çabasıyla hareket etmenin sorumluluğunu duyarlar.
3. Meslek alanı içerisindeki en iyi tasarım ve uygulama hizmetini vermekte sorumluluk duyarlar.
4. Hizmet üretimi ve yaşam boyunca ulusal ve uluslararası boyutlardaki adalet, eşitlik, özgürlük, dürüstlük, güvenilirlik, saygı ve hukuk alanlarındaki gelişim ve değişikliklerde sorumlu olduğu bilinciyle hareket eder.
5. İş sözleşmelerinde yer alan, kurallara uyarlar ve karşı taraftan da aynı anlayışı beklerler.
6. Yeterli oldukları alanlarda mesleki hizmet üretmeyi hedef ve ilke kabul ederler. Çok disiplinli çalışmalarda birlikte üretmeyi amaçlar ve diğer meslek mensuplarına gereken saygıyı gösterirler. Mühendis ve Mimarlar sadece hak ettiği ünvanları kullanmayı uygun bulurlar.
7. Mesleki Davranış ilkelerine aykırı tutum davranışlarda, bulunamazlar. Bu ilkelere karşı davranışlara hoşgörülü yaklaşmaz örgütsel tepkinin gelişmesine katkı koyarlar.

B) Örgütsel Davranış Kuralları:

1. Örgüt faaliyetleri sırasında oluşturulan, karar altına alınan ilke ve kuralların hayata geçirilmesi, yazılı kurallar ve örgüt gelenek ve kültürüne saygılı davranmayı ve bunları geliştirmeyi ilke kabul eder.
2. Örgütsel, yönetsel sorumlulukların yerine getirilmesinde en üst düzeyde duyarlılık gösterilir.
3. İnsanlığın evrensel değerlerine ve hukukun üstünlüğüne dayalı örgüt yönetimini geliştirerek örgüt içi demokrasinin düzenlenmesini sağlar.
4. Mesleğin ve meslektaşın toplumdaki itibarını yüceltecek mesleki davranış ilkelerinin yaşama geçirmeyi görev kabul eder.
5. Meslek ilkelerinin uygulama ve denetiminde etik kurallar geliştirir.
6. Mühendis ve Mimarların mesleki, sosyal, kültürel, ekonomik gelişmeleri için örgütlü mücadeleyi ön planda tutar.

C) Toplumsal ve Sosyal Sorumluluklar:

1. Mühendis ve Mimarlar insan haklarına barışa, demokrasiye, topluma saygıyı ön planda tutarak ilişki geliştirirler.
2. Mühendis ve Mimarlar din, dil, ırk, her türlü inanç, cinsiyet farklılığı, coğrafi ayırım ile gözetmeden çok kültürlü bir yapının korunması, kültürel zenginliğin geliştirilmesi yönünde çaba sarf ederek hizmetleri bu anlayış içinde yürütürler.
3. Toplumun sağlıklı gelişmesini çevreyi ön planda tutarak geliştirecek davranışları destekler. Bu amaçla doğal ve toplumsal çevrenin sağlıklı gelişmesini ön planda tutar.

D) Doğaya ve Çevreye Karşı Sorumluluklar:

İnsan merkezli insanın mutluluğu, refah ve yararını ön planda tutan değerlendirme ve davranışlar artan nüfusunda etkisiyle hava toprak ve suyun kirlenmesine neden olmuş başta insan olmak üzere tüm canlıların hayatını tehdit eder boyuta gelmesinde etkili olmuştur. Bu bilgiler ışığında,

Mühendis ve Mimarlar, gelecek kuşaklar, diğer canlılar ve canlı organizmalar ile arzın varlığını sürdürmesini bir hak ve değer olarak kabul ederek davranış geliştirmeyi sorumluluk olarak görürler.

2. TMMOB Mesleki Davranış İlkeleri, geleceğin mühendislerinin ve mimarlarının, bilim ve teknolojinin, mühendislik ve mimarlık etkinliklerinin topluma olan etkilerini, meslek mensuplarının bu etkilerden doğan kişisel sorumluluklarını, kararlarında başvurdukları değerleri ve etik ikilemleri tanımlarını gerektirmektedir. Bu amaçla, bilgi ve düşünce zenginliği yaratmak, yaşam kültürü düzeyini yükseltmek, etik ikilemleri tartışma yeteneğini geliştirmek için, mühendislik ve mimarlık lisans eğitiminin "etik"le ilişkili konularla zenginleştirilmesi yönünde çalışmalar yapılması öngörülmüştür.

3. Toplumun güvenliğini, sağlığını, refahını ve doğanın dengesini temel alacak ilkeler, ülkemizde uygulanmakta olan sosyal, siyasal ve ekonomik politikaların özendirildiği ya da ödüllendirdiği davranışlarla büyük ölçüde çelişebilecektir. Bu tür durumlar, kimi meslektaşlarımız için geçerli olabileceği gibi, kimi işveren girişimci ve kamu yöneticileri tarafından da kendi çıkarlarına aykırı bulunabilecektir. Bu tür durumlarda, meslek etiğine uygun davranacak üyelerimiz üzerinde işten çıkarılmaya kadar varan yaptırımlar söz konusu olabilecektir. Olağan dışı koşullara ve baskılara karşın bu ilkelerin uygulanmasında kararlı davranan üyelerimizin ödüllendirilmesi ve bu tür uygulamalarda haksızlığa uğrayan üyelerimize sahip çıkılabilmesi için TMMOB bünyesinde özel bir fon oluşturulması karara bağlanmıştır.

4. Mühendis ve mimarlar, Mesleki bilgi, beceri ve deneyimlerini, toplumsal çıkarların, evrensel insani kazanımların ve kültürel mirasın korunması için kullanırlar. Toplum yararı için duymuş oldukları sorumluluk ve kaygı her zaman özel çıkarlarının üstünde yer alır.

5. Mühendis ve mimarlar, kendilerinden istenen işin, toplum ve çevre için bir tehlike yaratacağı doğrultusunda şüpheleri olduğunda, düşünceleri işveren tarafından dikkate alınmıyorsa ilgili meslek örgütünü bilgilendirirler. Meslek örgütü konuyu takip etmekle yükümlüdür. Üye, meslek örgütüne karşı sorumludur, örgütü duysuz davrandığı takdirde, kamuoyunu bilgilendirmelidir.

6. Mühendis ve mimarlar, işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği için gerekli önlemlerin alınması amacıyla;

- Meslek örgütlerinin öncülüğünde, mevcut yasa, yönetmelik,tüzük vd. yasal mevzuatta yer alan önlemlerin hayata geçirilmesi için mücadele eder.

- Üretim sistemlerinde ve süreçlerindeki yapılan değişikliklere bağlı olarak, önlemlerin geliştirilmesi amacıyla meslek örgütü ile birlikte çalışır. Karşılaştığı sorunları örgütüne bildirir.

- Meslek örgütünün bu konudaki yükümlülüklerini yerine getirmesini talep eder, takipçisi olur.

7. Mühendis ve mimarlar çalışma yaşamında,

- Kamusal çıkarları gözeterek çalışırlar.

- Yaptığı işin gereklerinin dışında, çalışma arkadaşlarına göre ayrıcalıklı bir konum edinmek amacıyla işvereniyle özel ilişkiler geliştirmezler.

8. Mühendis ve mimarlar bilime ve mesleğine karşı sorumluluğunun gereği olarak;

- Yalnız, becerileri ve eğitimleri olan konularda mesleki hizmet verirler; görev yetki ve sorumluluklarını sadece zorunlu durumlarda ehil olan meslektaşlarına devrederler.

- Çalıştığı alanda ve genel entelektüel faaliyetinde, işletme verimliliğinin yükseltilmesine, emeğin haklarını koruyup geliştirme;istihdamın daraltıl maması, ulusal çıkarları gözetme kaydıyla teknolojinin gelişimi ve enerji yoğunluğunun düşürülmesi doğrultusunda katkı koyar, bu doğrultudaki çalışmaları desteklerler.

9. Mühendis ve mimarların topluma, yaşadıkları çağa ve doğaya karşı sorumlulukları hizmetlerinin kapsamıyla aynı oranda artmaktadır. Toplumun refah ve mutluluğuna katkıda bulunmak için mühendis ve mimarların gerçekleştireceği mesleki etkinliklerde uygulanmak üzere "Topluma karşı sorumluluklarının, ürün ve hizmet isteyene ve tüketiciye karşı sorumluluklarının , mesleğe ve meslektaşlarına diğer meslek disiplinlerine karşı sorumluluklarının, kendilerine karşı sorumlulukları ivedilikle "Mesleki Davranış İlkeleri" olarak tanımlanmalı, ödül ve yaptırımlar belirlenmeli ve TMMOB'nin ilk Genel Kurulu'nda işlevsel ve işler bir düzenlemeye dönüştürülmelidir.

10. TMMOB MESLEKİ DAVRANIŞ İLKELERİ

Giriş

Mühendislik ve mimarlık hizmetleri, gerek tek tek bireylerin, gerekse toplumun günlük yaşamının her noktasını daha çok etkilemekte, bu etki günümüzle sınırlı kalmayıp geleceğimizi ve kaynaklarımızın kullanımını da kapsamaktadır. Bu nedenle de, mühendislerin ve mimarların topluma, yaşadıkları çağa, doğaya karşı sorumlulukları da hizmetlerinin kapsamıyla aynı oranda artmaktadır. Ayrıca, gelişme sürecinin sıkıntılarını yaşayan ülkemizde bu toplumsal sorumluluk daha da fazladır.

Mühendisler ve mimarlar, ayrılmaz bir parçası oldukları toplumun refah ve mutluluğuna katkıda bulunmak için, mesleki etkinliklerinde aşağıda tanımlanan ilkelere uymayı, uyulması için meslektaşlarını uyarmayı bir görev sayarlar.

Topluma Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar,

1. Mesleki bilgi, beceri ve deneyimlerini, toplumun ortak çıkarları; evrensel insani kazanımların ve kültürel mirasın korunması ve insan refahının gelişimi için kullanırlar. Toplumun sağlığı, güvenliği ve refahı için duymuş oldukları sorumluluk her zaman kendi kişisel çıkarlarının, meslektaşlarının çıkarlarının ya da mimar ve mühendisler topluluğunun çıkarlarının üstünde yer alır.

2. Kendilerinden istenen işin toplum ve çevre için ciddi bir tehlike yaratacağı sonucuna varırlarsa ve bu konudaki mesleki yargıları işveren ya da müşteri tarafından dikkate alınmıyorsa, görüşlerini işverene ya da müşterilerine yazılı olarak bildirirler; sonuç alamamaları durumunda meslek örgütlerini ve gerektiğinde yetkili makamları ve kamu oyunu bilgilendirirler.

3. Toplumun ilgi alanı içinde bulunan teknik konulardaki görüşlerini, raporlarını, konuyu yerinde ve tam anlamıyla araştırmış, incelemiş ve yeterli

bir bilgi ve verilerle donanmış olarak, ticari ve kişisel kaygıları bir yana bırakarak, doğru, tam ve nesnel bir biçimde açıklarlar.

4. İş yerlerinde işçi sağlığını korumak ve iş güvenliğini sağlamak için gerekli önlemleri alırlar, iş yerlerinde çalışanları bu konularda bilgilendirirler.
5. İşverenleri, müşterileri, meslektaşları da dahil olmak üzere, toplumdaki herkese adil, dürüst ve iyi niyetle davranırlar.
6. Ülkenin teknoloji ve mühendislik yeteneğinin yükselmesi için, teknolojinin, teknolojinin uygun kullanımının ve potansiyel sonuçlarının toplum tarafından anlaşılması için çaba gösterirler.

Doğaya ve Çevreye Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar, doğayı ve çevreyi korumayı, onlara zarar vermemeyi, uygulamalarının doğayla uyumlu olmasını sağlamayı mesleki sorumluluklarının ayrılmaz parçası olarak görürler, doğal kaynakların ve enerjinin tasarrufuna özel önem verirler.

İşverene ve Müşteriye Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar,

1. İşveren/müşteriyle teknik konulardaki mesleki alışverişlerinde her zaman güvenilir bir iş gören ya da vekil ya da danışman olarak ve işveren/müşterinin çıkarları için, toplumun refah ve sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atmaksızın, mesleki beceri ve deneyimlerini sonuna kadar kullanarak, uygun ve düzgün bir iş düzeyi ile çalışırlar.
2. İşverenleri ya da müşterileriyle olan iş ilişkilerini etkileyecek şekilde doğrudan ya da dolaylı olarak herhangi bir armağan, para ya da hizmet ya da iş teklifi kabul etmezler; başkalarına teklif etmezler, mesleki ilişkilerini geliştirmek amacıyla siyasal amaçlı bağış yapmazlar.
3. İşverenin/müşterinin ticari ve teknolojik sırlarını izin almadan başkalarına açıklamazlar, kişisel çıkarları için kullanmazlar.

Mesleğe ve Meslektaşına Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar,

1. Mesleki etkinliklerini, tüm meslektaşlarının güvenini kazanacak bir biçimde ve mesleğin saygınlığına azami özen göstererek sürdürürler.
2. Tüm meslektaşlarına saygıyla yaklaşırlar; meslektaşlarıyla haksız rekabet içinde olmazlar ve astlarının gelişimi için özel çaba harcarlar, onlara yardımcı olurlar, telif haklarına ve özgün çalışmalara saygı gösterirler, çalışmalara katkıları ve katkıda bulunanları belirtirler.
3. Yalnızca yeterli oldukları alanlarda mesleki hizmet verirler; hizmetlerini etkileyebilecek diğer uzmanlık alanlarındaki yetkililerin görüşlerine başvururlar, disiplinler arası ortak çalışmayı özendirirler.
4. Mesleki görev, yetki ve sorumluluklarını, sadece zorunlu durumlarda ve ehil olan meslektaşlarına devrederler.
5. İşlerini yalnızca kendilerine tanınmış mesleki görev, yetki ve sorumluluk çerçevesinde yaparlar, yalnızca resmi olarak hak kazanmış oldukları sıfat ve unvanları kullanırlar.
6. Bu mesleki davranış ilkelerine aykırı davranışlara yardımcı olmazlar, onların etkinliklerinin içinde yer almazlar, onları uyarırlar, bu konuda meslek örgütleriyle işbirliği yaparlar; bu ilkelere uygun davranışları bütün güçleriyle desteklerler.
7. Meslek örgütlerinin etkinliklerine aktif olarak katılmaya çaba gösterirler, onları desteklerler, mesleğin gelişmesine katkıda bulunurlar.

Kendilerine Karşı Sorumluluklar

Mühendisler ve Mimarlar,

1. Mesleki bilgilerini güncelleştirirler, kültürlerini ve mesleki yeterliliklerini geliştirirler.
2. Mesleki etkinliklerine ilişkin olarak meslektaşlarının dürüst ve nesnel eleştirilerini dikkate alırlar, gerektiğinde kendileri de eleştirmekten kaçınmazlar.
3. Birlikte çalıştığı insanları anlamaya, çok kültürlü çalışma ortamlarına uyum sağlamaya çalışırlar.

MESLEKİ DENETİM

11. Mühendislik ve mimarlık etkinliklerinin toplum yararı gözetilerek, bilim ve tekniğin gereklerine, yasal kurallara, mesleki davranış ilkelerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla önceden belirlenmiş kriterlere ve düzenlemelere göre kamusal bir görev olarak denetlenmesi örgütümüzün temel amaçlarından birisidir. TMMOB ve Odalar, toplumun güvenliği, sağlığı ve gönenci bakımından öncelikli alanları belirleyerek bu çalışmaları yaygınlaştırırlar, mevcut uygulamaları geliştirirler, örgütümüzün bu alandaki yetkisinin yasal dayanaklarına sahip çıkarak dayanakların açıklığa kavuşması ve genişletilmesi için girişimlerde bulunurlar.

12. Mühendislik ve mimarlık etkinliklerinin sonunda elde edilen ürünlerin toplum yararı gözetilerek, bilim ve tekniğin gereklerine ve yasal kurallara uygunluğunu ve bunlara uygun olarak işletilmesini ve bakımının yapılmasını sağlamak amacıyla önceden belirlenmiş kriterlere ve düzenlemelere göre kamusal bir görev olarak denetlenmesi örgütümüzün temel amaçlarından bir başkasıdır. TMMOB ve Odalar, toplumun güvenliği, sağlığı ve gönenci bakımından öncelikli alanları belirleyerek bu çalışmaları yaygınlaştırırlar, mevcut uygulamaları geliştirirler, örgütümüzün bu alandaki yetkisinin yasal dayanaklarına sahip çıkarak, dayanakların açıklığa kavuşması ve genişletilmesi için girişimlerde bulunurlar.

13. Ülkemizde mevcut deprem gerçeğinden hareketle, yapı denetimi konusunda örgütümüzün yetkisini kısıtlamaya hatta tamamen ortadan

kaldırmaya yönelik yasal uygulamalara karşı mutlak mücadele verilmelidir.

14. Mühendis ve mimarlar, mesleklerini icra ederken kamu yararını gözetirler ve hizmet verdikleri kuruluş veya ortamda kamuyu zarara uğratabilecek uygulamalara engel olurlar; bu süreçte kişisel haklarının zarar görmemesi için meslek örgütleri tarafından desteklendiklerini bilirler.

TMMOB mühendis ve mimarların meslek alanlarında kamuyu zarara uğratabilecek faaliyetlere engel olmaları durumunda zarara uğramalarını önleyici tedbirler alır, işverenlerin uygulamaya zorlaması durumunda tavır alır.

Ülkenin genel sorunlarıyla ilgili görüş oluşturur ve bu görüşler doğrultusunda kamusal alanı denetler.

MESLEKİ YETERLİLİK - MESLEKİ YETKİNLİK - MESLEKİ EĞİTİM

15. TMMOB ve Odaları, Mühendislik ve Mimarlık mesleğinin uygulama alanlarında çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilecek olan, yanlış, kusurlu, yetersiz ürün kullanımı ve uygulamaların, doğal ve kültürel çevreyi tahrip, insan sağlığını risk altına sokma veya yaşama hakkını engelleme, bireyin, toplumun, insanlığın her türlü zararına yol açma gibi sonuçları olduğunun bilincindedirler. TMMOB ve Mesleki Odaları bu bilinçten hareketle mesleğin uygulanmasında kasıtlı veya kasıtsız; yanlış, kusurlu, yetersiz ürün ve uygulamaların ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi konusunda gerekli tüm çabayı gösterir, bu hususta gerekli her türlü yasal, idari, mesleki, eğitsel girişimleri düzenler, gerekli kurumları ve mekanizmaları oluşturur.

16. TMMOB ve Odalar, (eğitimde kalite eşitliğini göz önünde bulundurarak - İzmir) toplumun güvenliğini, sağlığını ve gönencini (yaşanabilirliğini), doğal ve kültürel yaşam ortamlarını doğrudan etkileyen alanları önceliklerine göre belirleyerek, bu alanlardaki gereksinmelere uygun olarak tanımlanacak bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliğin belirlenmesini, geliştirilmesi ve belgelenmesini sağlarlar. Bu yetkinin yasal dayanaklarının daha açık bir ifadeye kavuşması için Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Yasada ve TMMOB Yasasında değişiklik yapılması için girişimlerde bulunurlar.

17. TMMOB her meslek grubunun kendi ihtiyaçlarına ve şartlarına bağlı olarak kaliteli ve güvenilir hizmet ve üretim sürecinde düzenlemelere gitmesini teşvik eder. Meslek Odalarının bu konudaki çalışmalarının koordinasyonunu sağlar. TMMOB "Yetkin Mühendislik" konusunu bu tür çabaların olumlu bir sonucu olarak değerlendirir. Bu uygulamaya ihtiyaç duyan Meslek Odalarının koordinasyonunu düzenleyerek çerçeve yönetmeliğin oluşturulmasını gerçekleştirir. Meslek Odaları, uygulama yönetmeliklerini kendileri hazırlar.

18. Bir ülkenin eğitim politikaları, bilim, teknoloji ve sanayi politikalarından ayrı düşünülemez. Türkiye'deki eğitim ve mühendislik, mimarlık eğitimi toplum çıkarlarına göre değil, uluslararası iş bölümünün bir sonucu olarak şekillenmiştir. TMMOB emperyalist ülkeler tarafından Türkiye'ye dayatılan uluslararası iş bölümünü reddeder; toplumcu bilim, teknoloji ve sanayi politikaları geliştirecek bir kurumsal altyapının örgüt bünyesinde oluşturulması çalışmalarını başlatır.

19. TMMOB ve Odaları; tüm mühendis ve mimarların aldıkları eğitimleri ve iş deneyimlerini takip etmekle ve onların sicilini tutmakla yükümlüdür.

20. TMMOB ve Odaları; gerek Dünya Ticaret Örgütü gerekse Avrupa Birliği (Gümrük Birliği) kanallarından gelen teknik ve mesleki mevzuat uyarınca mühendislik/mimarlık meslek alanlarının düzenlenmesine dönük uyumlaştırma (emperyalist/kapitalist ilişkilere tümüyle bağlanmak anlamında) çalışmalarına karşı durur, bu yönde izlenen politika ve uygulamalar ile mücadele eder.

21. TMMOB ve Odaları; "ulusal egemenlik ve bağımsızlık", "ulusal kalkınma", "aydınlanma" ve "emek" ekseninde meslek alanlarını düzenler. Meslek alanlarının düzenlenmesinde kamu/toplum yararını gözetir.

22. TMMOB ve Odaları; mesleki yeterlilik ve yetkinlik konusunu kaynağında çözmek amacıyla, mühendislik/mimarlık eğitimi/öğretimi yapan yükseköğretim kurumlarının müfredatlarının belirlenmesinde, uygulanmasında ilgili ulusal kurumlarla birlikte "ulusal bağımsızlık ve egemenlik" ilkesi uyarınca, kamu/toplum yararının sağlanması ekseninde işbirliği yapar, çalışmalar yürütür.

23. TMMOB ve Meslek Odaları; ülkemizdeki eğitim düzenininin, süreç içinde daha eşitsiz, adaletsiz hale geldiğini tespit eder. Meslektaşın adil ve eşit olmayan sistem içinde, bilgi ve donanım açısından yetersiz kalabildiğini, bu nedenle yanlış uygulamalara yol açabileceğini tespit eder. Meslektaş bu konumdan kurtarmak için gerekli her türlü yasal, idari kurumları harekete geçirir. Mesleki eğitsel girişimleri düzenler, meslektaşta destek olur. Ancak, meslektaşın, her ne sebeple olursa olsun, mesleki uygulama - mesleki üretiminden doğan kusurlar sonucu, doğal, kültürel çevrenin tahribi, kamunun zarar görmesi, bireyin toplumun sağlığının ya da yaşama hakkının ortadan kalkması, riske girmesine yol açması halinde, TMMOB ve meslek odası hiç tereddütsüz, doğal çevre ve kamu menfaatlerinden yana tavır alır.

24. Mesleki yeterlilik tartışmalarının odağında Türkiye "deki mühendislik eğitimi olmalıdır, Ülkemizde mühendislik eğitimi, sistemin ana gereksinmelerine göre belirlenmemelidir, Sanayileşmemenin ve teknoloji ithal eden bir ülke olmanın sonucu olarak, mühendisler tasarım sürecinin dışında büyük ölçüde üretim kontrolü ya da hizmet üretimi gibi alanlarda istihdam edilmektedirler. Dolayısıyla mühendislik eğitimi, geleceğin mühendislerine teknolojik ilerlemeyi sağlayacak birikim ve beceriyi değil; üretim sürecinin sürekliliğini sağlayacak donanımı sağlamaya çalışır.

Eğitim ile ilgili sorunların ancak eğitim süreci içinde çözülebileceği unutulmamalıdır. Mühendislik ve mimarlık eğitiminin, teorik ve pratik süreçleri kapsayacak biçim ve içerikte düzenlenmesi gerekmektedir. Bilim ve teknolojinin günümüzdeki ilerleme hızı göz önünde tutularak TMMOB'ye bağlı Odalar tarafından meslek içi eğitim verilmeli ancak bu meslek içi eğitim sürecinin lisans eğitimini ikame edeceği düşünülmemelidir.

25. Mevcut lisans eğitiminin gerek süresinin gerekse de şeklinin baştan sona tartışılması gerekliliği açıktır. Bu anlamda TMMOB'ye düşen, mühendis ve mimarlar ile birlikte öğrencilerin ve akademisyenlerin katılacağı tartışma ortamının sağlanmasıdır. TMMOB'nin kapsadığı meslek disiplinlerinin her biri için eğitim kurulları düzenlenmesi, yapılan tartışmalar ve sonuçları üniversite kamuoyuna mal etmelidir. Bunların dışında yapılacak her türlü çalışma, mevcut eğitim sisteminin tüm eksiklik ve yetersizlikleriyle meşrulaştırılması ve onaylanması anlamını taşıyacaktır.

26. Özellikle 17 Ağustos depremi sonrası, meydana gelen can ve mal kaybının nedenlerinin büyük ölçüde yapı alanındaki rant mekanizması ve

yolsuzluklar olduğu gerçeği, siyasi iktidar tarafından, mühendis ve mimarların mesleki yeterliliği tartışmalarının gündeme getirilmesiyle örtbas edilmeye çalışılmaktadır. TMMOB içinde de bu anlayışa paralel olarak dile getirilen görüşler, Birliği devlet organlarına bağlama ve zararsız "Meslek Örgütlerine" dönüştürme hazırlığı gibi görünmektedir. Yapı denetiminin özelleştirilmesi uygulaması ise, yeterlilik ve yetkinlik tartışmalarının tozu dumanı içinde adeta gözden kaçırılmaktadır. TMMOB'nin bu konudaki tavrı; özelleştirmeci ve liberal politikaların karşısına kamusal denetimden yana argümanlarla çıkmak olmalıdır. Sessiz ve teslimiyetçi kabullenme yerine, kitlesini ve halkını da yanına alan dirençli ve direngen bir kimlikle karşı koymak olmalıdır

27. Şu talepler dile getirilmelidir :

- AB gibi emperyalist birliklerin dayattığı küreselleşme politikalarının karşısında durulmalıdır. TMMOB'nin bu "akıntıya kapılmayıp" , AB ile bütünleşmeci anlayışları teşhir etmesi gerekir.
- "Halk için bilim, halk için üretim" anlayışını temel almaya devam etmelidir.
- Mühendis ve mimarların "bilim ve teknoloji üretimi" için eğitimlerinin koşulları zorlanmalıdır.
- Eğitim ve bilimsel çalışmalar için bütçeden yeterli kaynak sağlanması için mücadele edilmelidir.
- Emekçi mühendis ve mimarların sendikal örgütlülüğü için gerekli çaba ve destek gösterilmelidir.

28. TMMOB ve Odalar, mesleki yeterliliğin belgelendirilmesine yönelik meslek içi eğitimi, mesleki davranış ilkelerini de içerecek biçimde planlar, lisans eğitimi dikkate alarak uygulama alanlarına ilişkin eğitimi hizmet olarak gerçekleştirirler, bu eğitimin ortak konularını programlarlar, ders notlarını hazırlarlar ve eğitimlerini sağlarlar.

29. Hali hazırda üniversitemizde çağdaş, nitelikli ve bilimsel mimar-mühendislik eğitimi yapılamamaktadır. Bu nedenle öncelikle üniversitemiz, ülkemizin çıkar ve beklentilerine uygun olarak, demokratik, özerk ve bilimsel eğitim kurumları olarak her alanda tekrar yapılandırılmalıdır.

29. Mühendis ve mimarlar, bilim ve teknolojinin hızla geliştiği günümüzde, yeni gelişme ve gereksinimlerine bağlı olarak, tüm mesleki çalışma süreçlerinde, meslek içi eğitimi sürekli, etkin ve katılımcı bir anlayışla yaşama geçirmeye kararlıdır. Bu anlayış TMMOB ve bağlı Oda yöneticilerinin temel yaklaşımları olmalı devam edecektir.

30. TMMOB, mühendislik mimarlık eğitiminin, çağın gereklerine uygun ders programları ve uygulama olanaklarıyla, tüm yurttta eşit ve parasız olarak verilmesini savunur.

31. Mühendislik mimarlık eğitiminin yönlendirilmesi ve güncelleştirilmesi TMMOB'nin görevlerinden biridir. Bu çerçevede TMMOB, kapsamlı bir mühendislik mimarlık eğitimi programı hazırlar ve tartışmaya açar.

ÖRGÜT BİRİMLERİNİN HİZMET ÜRETİMİ

32. Meslek Odalarımız; uzmanlık alanında kamu çıkarlarının korunmasına, mesleğin ve meslektaşların haklarının savunulmasına yönelik çalışmalar yanında, varlık nedeni olan mesleki teknik çalışmalardan da kopmamalıdır.

33. Odalarca yürütülecek hizmetlerde ve hizmet karşılığı elde edilen gelirlerde gözetilecek temel ilke meslek, meslektaş, ülke ve toplum çıkarları doğrultusunda yürütülen çalışmaları sektöre uğrattacak bağımlılık ilişkilerine yol açılmaması olmalıdır.

34. Ticari amaçlarla kurulmuş herhangi bir kurumun yapacağı veya yapmakta olduğu faaliyetler Odalar için örnek alınmamalıdır. Yayımlanacak kitaplar, periyodikler, düzenlenecek uzmanlık eğitimleri, mühendislik-mimarlık mesleğinin geliştirilmesine ve uygulama alanlarına yönelik kurs ve seminerler esas gelir alanı olarak görülmemelidir.

35. Kamu kuruluşlarına, özel kurum ya da kişilere verilen hizmetler tek yanlı bozulabilecek protokollere dayanıyor ise örgüt bütçesi ağırlıklı olarak bu hizmetlerden herhangi biri üzerine kurgulanmamalı, gelir kaynakları mümkün olduğunca çeşitlendirilmelidir. Söz konusu hizmetler yalnızca, kamusal denetim alanında verilmeli, protokollerin içeriğinin örgütsel bağımsızlığı tehdit etmesine izin verilmemeli, verilen hizmetler üyelerimizin yürüteceği hizmetler değil, bu hizmetlerin denetimi anlamında olmalıdır.

36. Kamu çıkarlarının korunması Meslek Odalarının uzmanlık alanında toplumun ve ülkenin çıkarlarını savunan bir örgüt olmasını zorunlu kılar. Bu tanım gereği Meslek Odaları mesleki çalışmalar yürütürken halkı bilgilendirmek, bilinçlendirmek, çevreden yana, emekten yana, üretimden yana, tüketicinin korunmasından yana olmak topluma dayatılan politikaları sorgulamak kamu çıkarları doğrultusunda toplumu bilinçlendirmek ve bu politikaları sunmak görevi ile yükümlüdür. Böylesine geniş bir alana yayılan sorumlulukların ve hizmetlerin yerine getirilebilmesi ancak ve ancak ekonomik ve kurumsal anlamda güçlü, ülke geneline yayılmış bir örgütlenme ağına sahip olan, örgüt-içi ilişkilerinin ve Oda üye ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde yürütüldüğü yapılanmalar ile mümkün olabilir.

37. Meslek Odalarının gelirleri; üye ödentileri öncelikli olmak üzere, Odaların uzmanlık alanında bağımsız olarak gerçekleştirdiği sürekliliği olan etkinliklerden sağlanmalı ve bu etkinliklerden yararlanan üyeler bedelini ödemelidir.

38. Mesleki etkinliklerden sağlanan kaynakların üyelere ve topluma hizmet olarak geri dönmesinin araçlarının etkinleştirilmesi, örgütün kaynaklarının ortak kullanıma açılması mekanizmaları yaratılmalıdır.

39. Resmi kurumlarda çalışan mühendis ve mimarların üye oldukları Odalara aidat ödemelerini kaynaktan kesilme hususu sağlanmalıdır.

40. TMMOB ve Oda yayın, ajanda ve etkinlikleri için reklam alınması veya sponsor desteği sağlanması konularında; Örgütsel bağımsızlığın, kamusal denetim işlevinin korunması, TMMOB ve Odaların ilke ve politikalarının korunması, Mesleki etik değerlerin korunması vazgeçilmez ilkelerdir.

41. TMMOB ve Odalarımız, üyelerimizin ekonomik hak ve çıkarlarının korunmasında daha etkin rol üstlenmelidir.

42. Kamu çıkarlarının korunması, meslek odalarının uzmanlık alanlarında toplumun ve ülkenin yararını savunan birer örgüt olmalarını zorunlu

kılar. Bu tanım gereği, meslek odaları mesleki çalışmalar yürütürken, halkı bilgilendirmek, bilinçlendirmek; çevreden, emekten, üretimden ve tüketicinin korunmasından yana olmak; topluma dayatılan politikaları sorgulamak ve bu süreçlere müdahil olmakla yükümlüdürler. Böylesine geniş bir alana yayılan sorumlulukların ve hizmetlerin yerine getirilebilmesi ancak ekonomik ve kurumsal anlamda güçlü, ülke geneline yayılmış bir örgütlenme ağına sahip olan, örgüt içi ilişkilerin ve Oda-üye ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde yürütüldüğü yapılanmalar ile mümkün olabilir. Güçlü meslek odaları için, güçlü ve çeşitlendirilmiş gelir kaynaklarına sahip olma zorunluluğu yadsınamaz bir gerçektir. Meslek Odalarının gelirleri üye ödentileri öncelikli olmak üzere, Odaların uzmanlık alanlarında bağımsız olarak gerçekleştirecekleri etkinliklerden sağlanmalıdır. TMMOB ve Odalar, üyelerin mesleki gelişimlerinin sağlanmasına yönelik meslek içi eğitim hizmetlerini ve mesleki faaliyetler için gerek duydukları diğer hizmetlerini, sektörel gelişme amaçlı kongre, sempozyum vd. etkinliklerin gerçekleştirilmesi hizmetlerini, kamu ya da özel sektör tarafından yapılmayan, ancak yapılmasında zorunluluk bulunan hizmetlerini, üyelerince yerine getirilmesinin sağlanması için gereken eğitim ve koordinasyon hizmetlerini ve genel anlamda üyelerinin mesleki denetimine yönelik hizmetlerini yerine getirmelidir. Üyeleri tarafından üretilecek hizmetleri üretmemelidir.

ÖRGÜT MİSYONU

43. Temel İlkeler:

TMMOB ve bağlı Odaları mesleki demokratik kitle örgütüdür. Demokrat ve yurtsever karakterdedir. Emekten ve halktan yanadır. Anti-empyalisttir, "Yeni Dünya Düzeni" teorilerinin, ırkçılığın ve gericiğin karşısındadır. Siyasetin dar anlamının aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür. Barıştan yanadır. İnsan hakları ihlallerine karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır. Örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalardan alır.

Meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayrılmayacağını kabul eder. Politikanın oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik merkezîyetçi yöntemleri uygular. Karar alma süreçlerinde demokratik ve katılımcıdır.

Bağlı Odaları ile birlikte, mühendis ve mimarların meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur.

Sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir. Ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarfeder.

Kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır.

Demokratik Kitle Örgütleri ve sivil toplum örgütleri ile itelî ve demokratik işbirliği içerisindedir.

44. Çalışma Anlayışı:

TMMOB ve bağlı Odalar toplumdan soyutlanmış "seçkin" mühendis ve mimarların örgütü değil, aksine toplumun içinde yer alan, onun bir parçası olarak toplumla etkileşim içinde bulunan, temsili demokrasi alanının daraltılması ve biçimsel uygulamalar yerine , birlikte düşünme , birlikte üretme ve birlikte yönetme mekanizmalarını güçlendirici çabalara yönelen, rant gruplarının otoriter, sınamamayan, hesap vermeyen yönetimlerin aksine, örgüt içi demokrasisi güçlendirilmiş, seçim dışında da katılım mekanizmalarını yaşama geçiren,

Profesyonellerin ve uzmanların örgütü anlayışını reddeden, aksine kitle örgütü niteliği ile organlarına dayalı çalışmayı yürüten,

Siyaset dışı kalma anlayışlarının tam tersine, her koşulda ve her zaman siyaset yapan, siyasetin dar tanımını aşan anlayışları yapıya hakim kılan, üye ile ilişkilerini, devlet ve egemen kesimlerle olan ilişkilerinin önüne koyan, resmi otorite ile her türlü diyaloga ve işbirliğine açık ama işbirlikçi yaklaşımların dışında kalan,

Örgüt işlevinin deforme edilmesi anlamındaki hizmet üretimini reddeden, aksine üyelerinin hizmetlerinin niteliğini yükseltecek düzenlemeler yapan, norm ve standartları oluşturan ve bunların gelişimine hizmet edecek şekilde denetleyen,

Egemen kesim ve egemen kesim söylemleri ile ters düşmeme anlayışlarını reddeden, aksine üyesinin söz ve kararlarda yetki sahibi olmasını sağlayan,

Kamu hiyerarşisi içinde yer edinme ve örgüt etkinliklerini buna bağlama anlayışlarının yerine, örgütün kamuoyu önünde saygın yerini korumayı ve geliştirmeyi hedefleyen, örgüt etkinliklerini kendi iç dinamikleri ve kendi kararları ile belirleyen,

Meslek örgütü kavramını, demokratik kitle örgütü özelliğinin önüne çıkartarak, meslekçi eğilimleri güçlendiren anlayışların aksine, mesleki-demokratik kitle örgütü anlayışlarını hayata geçiren,

Her türlü yapılanma ve örgütlerle olan ilişkisinde, anlamsız hiyerarşik eşitlik anlayışları yerine, ilişkilerinde bu yapıların toplum içindeki işlevselliklerini ölçü olarak alan,

Hiçbir üyesinin sorununu dışlamayan, ancak üyesinin büyük çoğunluğunu oluşturan ücretli çalışan mühendis ve mimarların konumları gereği, ücretli çalışan kesimlerle ve onların örgütleri ile ilişkilerini güçlü hale getiren,

Örgütün uluslararası ilişkilerini güçlendiren,

Dünyayı, ülkeyi ve yaşamı tanıyan, anlayan ve ona göre politikalar üretmekle yaşama geçiren bir çalışma anlayışı içerisindedir.

45. TMMOB'nin Küreselleşmeye karşı ulusal bir program çerçevesinde örgütlü bir karşı duruşu, Ülkenin ve ulusun' geleceği açısından önemli bir görevdir. Hatta bu karşı duruş, uluslar arası küreselleşme karşıtı platformlarla birleştirilmeli ve bu saldırıya dünya ölçeğinde karşı durmanın bir parçası olunmalıdır.

46. TMMOB üniversitelerde mühendislik ve mimarlık eğitimi nasıl olmalıdır sorusunu cevaplayacak bir çalışmayı amaç olarak ortaya koymalıdır. Ayrıca, TMMOB' nin kanayan yara olan özel üniversiteler konusunda ciddi ses getiren bir tavrı olmalıdır.

47. Mühendislerin ve Mimarların mesleki sosyal gelişmelerini sağlamak ve uzmanlık alanlarını toplum yararına kullanmalarına zemin yaratmak, bu amaçla uzmanlıkları gelişmelerin ve politikaların sosyal , siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarını kavramak, yorumlamak ve toplumu bilgilendirmek, bu politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirmek ve bu önerilerin yaşama geçirilmesi için yaşamın her alanında müdahil olmaktır. Ayrıca meslek ve meslektaşların sorunlarının ülke ve toplumsal sorunlardan ayrılamayacağı ilkesiyle ülke ve halkın sorunları üzerine politikalar geliştirir, çözüm önerileri getirir. İnsan hakları, kamusal alan genişletilmesi ve demokrasi mücadelesinde aktif olarak yer alır.

48. TMMOB çalışma yaşamında mühendis ve mimarlarla birlikte diğer çalışanların sosyal güvenlik ve iş güvenliğinin sağlanması, grevli ve toplu sözleşmeli sendikal hak ve özgürlükler mücadelesinde kamu emekçileri ve işçi sendikaları ile birlikte ortak mücadele eder.

49. Üyelerin ekonomik sosyal yaşamlarının, iş koşullarının iyileştirilmesi için çaba harcar.